

Tertius De Anima.

ratio superior et inferior et ratio philosophica est quia scientificum est de eternis que genere differunt a contingētibz. Quia ratio est simplicior et sensus sed in parte sensitiva non inuenitur quod eadem potentia habeat diuersa officia. ergo multo minus eadem potentia intellectiva potest habere diuersa officia sic autem est de intellectu speculativo et practico. Forte dicis quod obiecta eorum reducuntur in idem principium. Contra eternum et operabile non habent eadem principia quia corruptibile et incorruptibile non habent id principium igitur. et c.

Sexto nichil mouetur a seipso sed ratio superior mouet inferiorem. ergo non est eadem potentia.

Septimo autem quod a fine non vocatur intellectus speculatiuus quia alias in potestate nostra esset facere scientiam aliquam speculatiuam/ quia possumus eam ordinare ac scire vel ad opus. Item scientia et scire sunt idem sicut abstractum et concretum distinguere ergo scientiam speculatiuam a practica per scire est distinguere eam per seipsam. unde cum distinctio scientiarum sit ex obiecto sequitur quod speculatiua non dicitur a fine. Item non ideo scientia est practica quod ordinatur ad opus sed e conuerso ex hoc quod aliquid scibile est operabile a nobis nos ordinamus scientiam ad opus igitur.

Octauo autem quod actio et factio non distinguuntur/ quod factiones possunt bene fieri/ quia aliquis potest domesticare propter deum. ergo factio est actio. Item tunc actio et passio essent duo predicamenta.

Nono arguitur quod prudentia sit vera scientia/ quod impossibile est prudentiam esse de falso. ergo prudentia est de necessario. ergo est scientia antecedens patet. quia est habitus veredictus. Item vel actus prudentie est cognitio euidens vel ineuidens. Si primum ergo est actus scientie. Si secundum/ tunc esset actus fidei vel opinionis. Forte dicis quod prudentia est notitia euidens circa aliquod singulare agibile. Scientia autem est vniuersaliū. Contra singulare et vniuersale pertinent ad eundem habitum unde per eandem speciem vel scientiam cognoscitur quod homo est risibilis et quod sortis est risibilis. ergo ad eundem habitum pertinet cognoscere singulare agibile et vniuersale. Item prudentia est in intellectu ergo primus actus quem elicit est circa vniuersale. Item quero de obiecto eius adequato et primario. Si dicas quod est bonum agibile vel consiliabile. Notum est quod istud est quoddam commune et vniuersale. Item tunc singulari corrupto periret prudentia quia corrupto obiecto corrumpitur habitus.

Ad primum dicitur quod potentia cogitativa non habet ex se quod discurrat. deinde concedo quod aliquis in intellectus non est ratio tamen omnis ratio est intellectus sicut homo et animal idem sunt realiter et tamen aliquod animal non est homo.

Ad secundum dicitur quod aliqua sufficiunt diuersificare habitus que non diuersificant potentias. unde dictum est supra. quod semper diuersa obiecta diuersificant actus sed non potentias. Sed contra non quilibet actus habet speciem ab obiecto. ergo non distinguuntur per obiectum. Antecedens patet de volitione qua quis vult peccare hec enim vel venialis vel mortalis et tamen suum obiectum nec est veniale nec mortale. ista etiam volitio est in aliqua specie cum sit volitio singularis/ et tamen suum obiectum non est species sed potius genus. Pro quo notandum est quod quidam opinantur quod actus non habet speciem ab obiecto nec actus precise per obiecta distinguuntur quia per eandem visionem numero videtur plures albedines que sunt tamen plura obiecta. Item cognitio qua

cognoscitur sortis a longe potest eque bene reperta re platonem quod alias per illam distincte cognoscere sortem. Item cognitio sortis et platonis sunt eiusdem speciei. ergo quicquid representat vna representat alia. Ex hoc scimus ignem quem non vidimus calefacere/ quod est eiusdem speciei cum alio igne. Item tunc cognitio substantie et cognitio accidentis distinguere genere si distinctio cognitionum esset ex obiectis/ quia habent obiecta genere distincta. hoc autem est falsum/ quia sunt in predicamento qualitatis/ et tamen obiecta differunt genere generalissimo. Item notitia intuitiua et abstractiua de eadem re distinguunt specie/ quia per vnā cognoscitur res sit et non per aliam et tamen sunt de eodem obiecto. Sed istud videtur esse contra philosophiam ut dictum est in secundo de anima/ quod potentie distinguuntur per actus et actus per obiecta sed sicut dictum est actus non distinguunt nisi per obiecta formalia et aliquando videntur distinguere ex diuersitate subiecti. Sed ceteris paribus semper verum est quod distincta obiecta habent distinctos actus et e conuerso.

Ad tertium dicitur. scilicet de veritate. quod. xv. ar. ij. ad quartum. quod res eterne et temporales sunt diuerse in genere nature. Non autem quantum ad rationem cognoscibilis. Et notandum quod. S. Th. ibidem ad tertium concedit quod scientificum et rationatiuum sunt diuerse potentie. Sed forte rationatiuum capitur per potentia cogitativa.

Ad quartum dicitur S. Th. ibidem ad decimum quod peccare non est ratione sed in voluntate. Nec est inconueniens quod potentie secundum vnā comparisonem aliquid conueniat quod non conuenit sibi secundum aliam rationem. Sed primum videtur dubium. quia S. Th. de malo. quod. ij. ar. iij. concedit quod quedam peccata sunt in quibus exteriores actus sunt secundum se mali videtur. ergo quod in actu exteriori sit aliqua malicia moralis extrinseca priusquam in actu voluntatis scilicet quod ille actus exterior est in apprehensione in intellectu vide ibidem. ad octauum videtur enim quod prius in intellectu sit aliqua malicia quam in voluntate.

Ad quintum dicitur S. Th. de veritate. quod. xv. ar. ij. ad septimum quod aliqua etiam potentia sensitiva habet plura officia. scilicet sensus communis vel fantasia.

Ad sextum dicitur quod ratio superior mouet inferiorem sicut scientia subalternata mouet a subalternata.

Ad septimum dicitur quod non est idem loquens de intellectu et de scientia speculatiua et ita argumenta nihil concludunt.

Ad octauum per satis ex supra dictis quod sit dicendum.

Ad nonum. Quidam prudentiam distinguunt a scientia morali. quod prudentia est conexa virtutibus. Non autem scientia moralis. et distinguunt. Quidam dicunt quod scientia moralis dicitur speculative de agilibz sed hoc est falsum quod est scientia practica vide S. Th. in. quod. de virtutibus. ar. vi. ad primum. Quidam dicunt quod prudentia habet actum imperatiuum non autem scientia moralis vel scientia moralis nullomodo est de singularibus sicut prudentia que est vniuersaliū/ et deinde singularium.

Ad secundum sic proceditur videtur quod fantasia non sit principium motus quia vniuersus effectus non sunt plura principia sed potentia motiua est principium motus. et non ipsa fantasia. Sed contra est magister philosophia.

Respondeo dicendum quod antiqui diuiserunt animam per rationatiua concupiscibile et irascibile. alij vero per rationales et irracionales/ sed hec reprobat philosophia. quod omittit vegetatiua et sensitua. si autem irrationale capiatur negatiue tunc non potest dicere genus